

SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 23. februarja 2006*

V zadevi C-201/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo hof van beroep te Antwerpen (Belgija) z odločbo z dne 27. aprila 2004, ki je prispela na Sodišče 5. maja 2004, v postopku

Belgische Staat

proti

Molenbergnatie NV,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, J. Makarczyk (poročevalec) in R. Silva de Lapuerta, sodnika,

* Jezik postopka: nizozemščina.

generalni pravobranilec: F. G. Jacobs,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Molenbergnatie NV E. Gevers in J. Gevers, advocaten,
- za belgijsko vlado D. Haven, zastopnica,
- za Komisijo Evropskih skupnosti X. Lewis in M. van Beek, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
30. junija 2005

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na Uredbo Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1, v nadaljevanju: Carinski zakonik), ki ureja izterjavo zneska carinskega dolga.

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Belgische Staat (Belgijsko državo) in Molenbergnatie NV, carinskim komisionarjem (v nadaljevanju: komisionar), v zvezi z naknadno izterjavo uvoznih in protidampinških dajatev.

Pravni okvir

- 3 Poglavje 3 naslova VII Carinskega zakonika se nanaša na izterjavo zneska carinskega dolga, ki je v členu 4(9) tega zakonika opredeljen kot obveznost, da oseba plača uvozne ali izvozne dajatve, ki veljajo za določeno blago po veljavnih predpisih Skupnosti.
- 4 Oddelek 1 navedenega poglavja 3 z naslovom „Vknjižba in obvestitev dolžnika o znesku dajatev“ obsega člene od 217 do 221.
- 5 Člen 217(1) Carinskega zakonika določa:

„Vsak znesek uvoznih ali izvoznih dajatev, ki je posledica carinskega dolga – v nadaljevanju ‚znesek dajatev‘ – morajo carinski organi, takoj potem, ko so jim na voljo potrebni podatki, izračunati in vnesti v računovodske evidence ali kakšne druge ustrezne nosilce podatkov (vknjižba).

Prvi pododstavek se ne uporablja, če:

- (a) je bila uvedena začasna protidampinška ali izravnalna dajatev;
- (b) je zakonsko dolgovani znesek dajatev višji kot znesek, določen na podlagi zavezujoče tarifne informacije;
- (c) lahko carinski organi zaradi predpisov, sprejetih skladno s postopkom odbora, opustijo vknjižbo zneskov dajatev, nižjih od določenega zneska.

Carinski organi lahko opustijo vknjižbo zneskov dajatev, ki se v skladu s členom 221(3) po poteku predpisanega roka ne morejo sporočiti carinskemu dolžniku.“

6 Člen 220 navedenega zakonika določa:

„1. Če znesek dajatev, ki izhaja iz carinskega dolga, ni bil vknjižen v skladu s členoma 218 in 219 ali je bil vknjižen nižji znesek od zakonsko dolgovanega, se mora vknjižba zneska izterjevanih dajatev, ali preostalega izterjevanega zneska dajatev, opraviti v roku dveh dni, ki se šteje od dneva, ko carinski organi to ugotovijo in lahko izračunajo zakonsko dolgovani znesek ter določijo dolžnika (naknadna vknjižba). Ta rok se lahko podaljša v skladu s členom 219.

2. Razen v primerih iz drugega in tretjega pododstavka člena 217(1) se naknadna vknjižba ne opravi, če:

- (a) je bila prvotna odločitev o tem, da se dajatve ne vknjižijo ali da se vknjiži nižji znesek od zakonsko dolgovanega, sprejeta na podlagi splošnih določb, ki so bile kasneje s sodno odločbo razglašene za neveljavne;

- (b) se zakonsko dolgovani znesek dajatev ni vknjižil zaradi napake carinskih organov in če dolžnik te napake ni mogel odkriti in je ravnal v dobri veri in upošteval vse določbe o carinski deklaraciji, predvidene v veljavni zakonodaji;

- (c) carinskim organom zaradi predpisov, sprejetih skladno s postopkom odbora, ni treba opraviti naknadne vknjižbe zneskov dajatev, nižjih od določenega zneska.“

7 Člen 221 Carinskega zakonika določa:

„1. Znesek dajatev se mora dolžniku takoj po vknjižbi v skladu z ustreznimi postopki sporočiti.

2. Če je bil plačljivi znesek dajatev okvirno naveden že v carinski deklaraciji, lahko carinski organi predvidijo, da se sporočilo iz odstavka 1 pošlje le, če navedeni znesek dajatev ne ustreza tistemu, ki so ga sami določili.

Če se uporabi možnost iz prejšnjega pododstavka, se brez vpliva na uporabo drugega pododstavka člena 218(1) prepustitev blaga, ki jo odobrijo carinski organi, šteje za sporočilo dolžniku o vknjiženem znesku dajatev.

3. Dolžniku sporočila ni več mogoče posredovati po poteku roka treh let od dneva nastanka carinskega dolga. Če pa carinski organi zaradi dejanja, za katerega je bilo mogoče uvesti kazenski pregon, niso mogli določiti natančnega zakonsko dolgovanega zneska dajatev, lahko to sporočilo posredujejo tudi po poteku omenjenega roka treh let, kolikor to predvidevajo veljavne določbe.“

8 Poglavje 4 naslova VII Carinskega zakonika ima naslov „Ugasnitev carinskega dolga“. Sestavljeno je iz dveh členov, eden izmed njiju, člen 233, določa:

„Brez vpliva na veljavne določbe o zastaranju carinskega dolga in o neizterjanem znesku carinskega dolga v primeru, ko je bila sodno ugotovljena plačilna nesposobnost dolžnika, carinski dolg ugasne:

(a) s plačilom zneska dajatev;

(b) z odpustom zneska dajatev;

(c) če se za blago, deklarirano za carinski postopek z obveznostjo plačila dajatev:

— carinska deklaracija skladno s členom 66 razveljavi,

— če se blago pred prepustitvijo zapleni in istočasno ali pozneje odvzame ali se na ukaz carinskih organov uniči, v skladu s členom 182 uniči ali odstopi ali se zaradi same narave blaga, nepredvidljivega dogodka ali višje sile uniči ali nepovratno izgubi;

(d) če se blago, za katero je nastal carinski dolg v skladu s členom 202, ob nezakonitem vnosu zapleni in istočasno ali pozneje odvzame.

V primeru zaplembe in odvzema se v okviru kazenske zakonodaje, ki se uporablja za carinske prekrške, carinski dolg ne šteje za ugaslega, če kazenska zakonodaja države članice predvideva, da carine služijo kot podlaga za določitev kazni ali da obstoj carinskega dolga služi kot podlaga za kazenski pregon“.

9 Carinski zakonik v skladu s svojim členom 253, drugi odstavek, velja od 1. januarja 1994.

10 Preden je navedeni zakonik začel veljati, sta to področje urejali Uredba Sveta (EGS) št. 1697/79 z dne 24. julija 1979 o „naknadni“ izterjavi uvoznih ali izvoznih dajatev, ki od dolžnika niso bile zahtevane za blago, deklarirano za carinski postopek z obveznostjo plačila dajatev (UL L 197, str. 1), ki je začela veljati 1. julija 1980, in Uredba Sveta (EGS) št. 1854/89 z dne 14. junija 1989 o vknjiženju plačilnih pogojev za zneske uvoznih ali izvoznih dajatev, ki izhajajo iz carinskega dolga (UL L 186, str. 1), pri čemer se slednja uporablja za zneske dajatev, vknjižene od 1. julija 1990.

11 Člen 2 Uredbe št. 1697/79 določa:

„1. Če pristojni organi ugotovijo, da del zneska ali celoten znesek zakonsko dolgovane uvozne ali izvozne dajatve za blago, deklarirano za carinski postopek z obveznostjo plačila dajatev, ni bil zahtevan od dolžnika, začnejo izterjevati neplačane dajatve.

Vendar z izterjavo ni mogoče začeti po poteku roka treh let, šteto od dneva, ko je bil prvotni znesek, ki je zahtevan od dolžnika, vknjižen, oziroma če vknjižbe ni bilo, šteto od dneva nastanka carinskega dolga za zadevno blago.

2. V smislu odstavka 1 se izterjava začne z uradnim obvestilom zadevni osebi o znesku uvoznih ali izvoznih dajatev, ki jih dolguje.“

12 Uredba št. 1854/89 vsebuje v členu 1(2) opredelitev pojma „vknjižbe“, v kateri je določeno:

„[...] vnos carinskega organa zneska uvozne ali izvozne dajatve, ki ustreza carinskemu dolgu v računovodske evidence ali kakšne druge ustrezne nosilce podatkov.“

13 Člen 2(1) te uredbe določa:

„Vsak znesek uvoznih ali izvoznih dajatev, ki je posledica carinskega dolga – v nadaljevanju ‚znesek dajatev‘ – morajo carinski organi takoj potem, ko so jim na voljo potrebni podatki, izračunati in vknjižiti.“

14 Člen 5 Uredbe št. 1854/89 določa:

„Če znesek dajatev, ki izhaja iz carinskega dolga, ni bil vknjižen v skladu s členi 3 in 4 ali je bil vknjižen nižji znesek od zakonsko dolgovanega, se mora vknjižba zneska izterjevanih dajatev ali preostalega izterjevanega zneska dajatev opraviti v roku dveh dni, ki se štejejo od dneva, ko carinski organi to ugotovijo in lahko izračunajo

zakonsko dolgovani znesek ter določijo osebo, ki je zavezana za plačilo tega zneska. Ta rok se lahko podaljša v skladu s členom 4.“

15 Člen 6(1) navedene uredbe določa:

„Znesek dajatev se mora osebi, ki je zavezana za njegovo plačilo, takoj po vknjižbi v skladu z ustreznimi postopki sporočiti.“

16 Carinski zakonik je bil spremenjen med drugim z Uredbo (ES) št. 2700/2000 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2000 (UL L 311, str. 17).

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

17 Komisionar je med 9. aprilom 1992 in 23. junijem 1994 v Belgiji deklariral v imenu in za račun neke druge družbe uvoz videokaset s poreklom iz Macaa, čez Honkgong.

18 Na podlagi režima splošnih preferenčnih tarif, ki se uporabljajo za blago s poreklom iz držav v razvoju, so bili ti uvozi oproščeni carinskih dajatev.

- 19 Po preiskavi, opravljeni v Macau, je odbor za poreklo, ustanovljen s členom 12 Uredbe Sveta (EGS) št. 802/68 z dne 27. junija 1968 o skupni opredelitvi pojma porekla blaga (UL L 148, str. 1), odločil, da to blago izključi od preferencialne tarife zato, ker je v resnici njegovo poreklo na Kitajskem in je torej predmet uvoznih dajatev, ki veljajo za tretje države, in protidampinskih dajatev. Države članice so bile o odločitvi odbora uradno obveščene 10. avgusta 1994.
- 20 Inšpekcija za carinske in trošarinske preiskave iz Antwerpna je s priporočeno pošto z dne 27. februarja 1995 komisionarja obvestila o navedeni preiskavi in ga uradno obvestila o dolgovanih zneskih uvoznih in protidampinskih dajatev.
- 21 Po stališču belgijske vlade so bili zneski teh dajatev vknjiženi 7. marca 1995.
- 22 Z dopisom z dne 29. septembra 1995 je regionalna uprava za carine in trošarine (v nadaljevanju: uprava) komisionarja uradno obvestila o naknadni izterjavi teh dajatev, v skladu s členom 220(1) Carinskega zakonika.
- 23 Uprava, na katero je komisionar naslovil ugovor, je vztrajala pri svojem stališču in proti njemu 3. julija 2000 sprožila sodni postopek. S sodbo z dne 22. aprila 2002 je rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (sodišče prve stopnje iz Antwerpna) predlog uprave razglasilo za neutemeljenega, ker je menilo, da je nezakonito začela naknadno izterjavo zadevnih carinskih dajatev. Sodišče je zlasti presodilo, da je prekluzivni rok treh let, ki ga določa člen 221(3) Carinskega zakonika, ko je bil znesek dolgovanih dajatev za dolg, ki je nastal 9. aprila 1992, sporočen komisionarju, potekel. Uprava je zoper to sodbo vložila pritožbo.

V navedenih okoliščinah je hof van beroep te Antwerpen (pritožbeno sodišče iz Antwerpna) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali členi od 217 do 232 Carinskega zakonika [...], in sicer določbe poglavja 3 (‘Izterjava zneska carinskega dolga’), naslov VII (‘Carinski dolg’), ki je sestavljen iz oddelka 1 (‘Vknjižba in obvestitev dolžnika o znesku dajatev’ – členi od 217 do 221) in oddelka 2 (‘Roki in postopki plačila zneska dajatev’ – členi od 222 do 232), veljajo za izterjavo carinskega dolga, ki je nastal pred 1. januarjem 1994, vendar se njegova izterjava ni izvršila oziroma začela pred tem datumom?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali je treba sporočilo, ki ga predpisuje člen 221 Carinskega zakonika [...] vedno poslati po vknjiženju zneska dajatev, oziroma povedano drugače, ali mora biti znesek dajatev vedno vknjižen, preden se pošlje sporočilo, ki ga predpisuje člen 221 Carinskega zakonika [...]?

3. Ali prepozno sporočilo zneska dajatev dolžniku, to je po poteku roka treh let, ki ga določa člen 221(3) Carinskega zakonika [...], v prvotni različici [ki je veljala, preden je bila nadomeščena (od 19. decembra 2000) s členom 1, točka 17, Uredbe (ES) št. 2700/2000 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2000 o spremembah Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku], čeprav so carinski organi imeli možnost v tem istem roku ugotoviti, kakšen je točni znesek zakonsko dolgovanih dajatev, povzroči, da ni mogoče več izterjati zadevnega carinskega dolga, da ta dolg izgine ali da nastane kakšna druga pravna posledica?

4. Ali morajo države članice opredeliti ustrezne postopke, v skladu s katerimi je treba dolžniku poslati sporočilo o znesku dajatev, ki ga zahteva člen 221 Carinskega zakonika [...]? Če je odgovor pritrdilen, ali država članica, ki ni opredelila ustreznih postopkov glede pošiljanja sporočila dolžniku o znesku dajatev, ki ga zahteva člen 221 Carinskega zakonika [...], lahko trdi, da vsak dokument, ki navaja znesek dajatev, ki je uradno poslan dolžniku (po vknjiženju), šteje za sporočilo zneska dajatev dolžniku v smislu člena 221 Carinskega zakonika [...], čeprav se ta dokument v ničemer ne sklicuje na člen 221 Carinskega zakonika [...] niti podrobneje ne določa, da gre za sporočilo dolžniku o znesku dajatev?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in tretje vprašanje

- 25 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem sprašuje o časovni veljavnosti členov od 217 do 232 Carinskega zakonika, iz poglavja 3 naslova VII navedenega zakonika, ki se nanašajo na izterjavo zneska carinskega dolga, glede na to, da je Carinski zakonik v skladu s svojim členom 253, drugi odstavek, začel veljati 1. januarja 1994.
- 26 Navedeno sodišče je s tretjim vprašanjem Sodišču predlagalo, naj natančno opredeli, kakšne posledice ima nespoštovanje roka, ki ga določa člen 221(3) Carinskega zakonika.

- 27 Uvodoma je treba opredeliti, da se ob upoštevanju obrazložitve predložitvene odločbe in kot je to navedel tudi generalni pravobranilec v točki 47 sklepnih predlogov prvo vprašanje, čeprav se njegovo besedilo na splošno nanaša na člene od 217 do 232 Carinskega zakonika, v bistvenem nanaša na člen 221 tega zakonika, saj predložitveno sodišče natančneje sprašuje, ali se ta člen uporablja za carinski dolg, ki je nastal pred 1. januarjem 1994, katerega izterjava pa se je začela po tem datumu in pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 2700/2000.
- 28 Posledično je treba ob upoštevanju povezanosti prvega in tretjega vprašanja v zvezi z analizo učinkov člena 221 Carinskega zakonika, ki je glede teh vprašanj potrebna, ti vprašanji obravnavati skupaj.
- 29 Glede prvega vprašanja belgijska vlada meni, da zadevni členi obsegajo le pravila materialnega prava in posledično ne veljajo za carinske dolgove, nastale pred 1. januarjem 1994.
- 30 Komisija Evropskih skupnosti in komisionar menita, sklicujoč se na sodbo z dne 12. novembra 1981 v zadevi Salumi in drugi (od 212/80 do 217/80, Recueil, str. 2735, točka 9), da teh členov, ki obsegajo tako pravila materialnega prava kot postopkovna pravila, ni mogoče obravnavati ločeno glede njihovega časovnega učinkovanja, saj tvorijo nerazdružljivo celoto. Vendar se njuni predlogi razlikujejo. Tako Komisija meni, da je treba same določbe Uredbe št. 1697/79 uporabiti za naknadno izterjavo carinskega dolga, ki je nastal pred 1. januarjem 1994, izterjava tega pa je začela po tem datumu. Komisionar pa glede izterjave takega dolga zagovarja tezo uporabe členov od 217 do 232 Carinskega zakonika.

- 31 Spomniti je treba, da se v skladu z ustaljeno sodno prakso postopkovna pravila običajno uporabljajo za vse spore, ki potekajo, ko ta pravila začnejo veljati, drugače kot pri pravilih materialnega prava, ki se običajno razlagajo tako, da se načeloma ne nanašajo na položaje, ki so nastali pred začetkom njihove veljavnosti (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo *Salumi* in drugi, točka 9, in sodbe z dne 6. julija 1993 v združenih zadevah *CT Control* (Rotterdam) in *JCT Benelux* proti Komisiji, C-121/91 in C-122/91, Recueil, str. I-3873, točka 22; z dne 7. septembra 1999 v zadevi *De Haan*, C-61/98, Recueil, str. I-5003, točka 13, in z dne 14. novembra 2002 v zadevi *Ilumitrónica*, C-251/00, Recueil, str. I-10433, točka 29).
- 32 V točki 11 zgoraj navedene sodbe *Salumi* in drugi je Sodišče presodilo, kot izjemo od pravil razlage, na katerega je opozorjeno zgoraj, da je Uredba št. 1697/79, ki se je nanašala na vzpostavitev celote predpisov za naknadno izterjavo carinskih dajatev, obsegala tako postopkovna pravila kot pravila materialnega prava, ki tvorijo nerazdružljivo celoto in katerih posameznih določb glede njihovih časovnih učinkov ni mogoče obravnavati ločeno. Tako je generalni pravobranilec v točkah od 42 do 46 sklepnih predlogov poudaril, da je takšna izjema utemeljena, ker je skupnostna ureditev nadomestila prej obstoječe nacionalne ureditve, cilj pa je bil doseči skladno in enotno uporabo zakonodaje Skupnosti, sprejete na carinskem področju.
- 33 Glede na to, da se vprašanje v obravnavani zadevi nanaša izključno na časovno veljavnost Carinskega zakonika, katerega namen je povzeti in v določenih pogledih spremeniti obstoječe skupnostne predpise, ki veljajo na področju carinskega prava, zlasti uredbi št. 1697/79 in št. 1854/89, ki sta veljali prej, ni mogoče uporabiti zgornje izjeme od načela razlage, na katerega je opozorjeno v točki 31 te sodbe.
- 34 Razlikovati je torej treba med pravili materialnega prava in postopkovnimi pravili. Predložitveno sodišče bo torej posledično moralo glede dejanskega stanja spora v postopku v glavni stvari, s katerim so povezani carinski dolgovi, ki so nastali pred

datumom začetka veljavnosti zakonika, uporabiti po eni strani pravila materialnega prava, vsebovana v predpisih, veljavnih pred tem datumom, in po drugi strani postopkovna pravila, vsebovana v Carinskem zakoniku (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo De Haan, točka 14, in sodbo z dne 13. marca 2003 v zadevi Nizozemska proti Komisiji, C-156/00, Recueil, str. I-2527, točki 35 in 36).

- 35 Ker se vprašanje predložitvenega sodišča nanaša predvsem na člen 221 Carinskega zakonika, je v tej fazi primerno odločiti o naravi določb, ki sestavljajo ta člen, ob upoštevanju razlike med pravili materialnega prava in postopkovnimi pravili.
- 36 Ni sporno, da odstavka 1 in 2 tega člena določata popolnoma postopkovna pravila.
- 37 Obseg in posledično narava pravila, določenega v členu 221(3), je zlasti predmet tretjega vprašanja predložitvenega sodišča. To se tako sprašuje o posledicah prepoznega sporočila zneska dajatev dolžniku, in sicer po izteku roka treh let, določenega v tej določbi, ki je v bistvu povzela določbo, ki je bila vsebovana v členu 2(1) Uredbe št. 1697/79 (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Nizozemska proti Komisiji, točka 6).
- 38 Glede tega so belgijska vlada, komisionar in Komisija menili, da sporočilo o znesku dajatev po poteku roka treh let, bodisi na podlagi Carinskega zakonika bodisi prej veljavnih besedil, povzroči, da dolga ni mogoče več izterjati. Sicer pa po njihovem mnenju posledica te nezmožnosti ni ugasnitev dolga.

- 39 Ni sporno, da potek roka treh let, določenega v členu 221(3) Carinskega zakonika, za to, da carinski organi dolžniku sporočijo znesek carinskega dolga, tem organom preprečuje, da bi opravili izterjavo navedenega dolga, razen če zaradi dejanja, za katerega je bilo mogoče uvesti kazenski pregon, niso mogli določiti natančnega zakonsko dolgovanega zneska dajatev. Vendar zadevna določba hkrati določa pravilo, ki ureja sam carinski dolg in posledično pravilo glede njegovega zastaranja.
- 40 Poleg tega je treba poudariti, da člen 223 Carinskega zakonika podrobneje določa, da so različni razlogi za ugasnitev carinskega dolga, so naštetih v točkah od (a) do (d) te določbe, navedeni brez poseganja zlasti v določbe glede zastaranja carinskega dolga (glej v tem smislu sodbo z dne 14. novembra 2002 v zadevi SPKR, C-112/01, Recueil, str. I-10655, točki 30 in 31).
- 41 Posledično je torej treba, ker je po poteku roka, določenega v členu 221(3) Carinskega zakonika, dolg zastaral in posledično ugasnil, šteti, da je v tej določbi vsebovano pravilo materialnega prava.
- 42 Upošteva se prej navedeno, je treba na prvo in tretje zastavljeno vprašanje odgovoriti:
- le postopkovna pravila, ki so v členih od 217 do 232 Carinskega zakonika, veljajo za izterjavo, izvedeno po 1. januarju 1994, carinskega dolga, ki je nastal pred tem datumom;

- po poteku roka, določenega v členu 221(3) Carinskega zakonika, izterjava carinskega dolga zastara, razen ob izjemi, ki jo določa ta člen, ki je enakovredna zastaranju samega dolga in posledično njegovi ugasnitvi. Ob upoštevanju tako določenega pravila je treba glede člena 221(3) šteti, drugače kot v odstavkih 1 in 2 tega člena, da gre za določbo materialnega prava in je torej ni mogoče uporabiti za izterjavo carinskega dolga, nastalega pred 1. januarjem 1994. Če je carinski dolg nastal pred 1. januarjem 1994, za navedeni dolg lahko veljajo le pravila glede zastaranja, ki so takrat veljala, čeprav se je postopek izterjave dolga začel po 1. januarju 1994.

Drugo vprašanje

- 43 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem sprašuje, ali se lahko, če člen 221 Carinskega zakonika velja, dolžnika o znesku dajatev, ki ga zahteva odstavek 1 navedenega člena, obvesti pred samo „vknjižbo“.

- 44 Poudariti je treba, da Carinski zakonik vsebinsko povzema določbe Uredbe št. 1854/89 o izračunu uvoznih ali izvoznih dajatev, s katerim se začne postopek za izterjavo carinskega dolga, tiste, ki se nanašajo na opredelitev pojma „vknjižbe“, in tiste, ki se nanašajo na obveznost sporočitve zneska dajatev, v skladu z ustreznimi postopki, takoj ko je bil ta vknjižen.

- 45 Belgijska vlada meni, da glede na to, da se v tem primeru Carinski zakonik ne uporablja, na to vprašanje ni treba odgovoriti. Komisija glede Uredbe št. 1697/79

odgovarja, da meni, da vnos navedenega zneska v računovodske evidence ni nujni pogoj za začetek izterjave. Komisionar meni, da je sporočilo o znesku dajatve vedno treba pripraviti po vknjižbi.

46 Iz formulacije v členu 221(1) Carinskega zakonika, ki ni – kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 68 sklepnih predlogov – niti malo dvoumna, izhaja, da mora biti vknjižba, in sicer to, da carinski organi vnesejo znesek dajatve v računovodske evidence ali kakšne druge ustrezne nosilce podatkov, nujno pred sporočilom dolžniku o znesku uvoznih ali izvoznih dajatev.

47 Navedeni časovni potek operacij vknjižbe in sporočilo o znesku dajatev, ki se nahaja tudi v samem naslovu oddelka 1 poglavja 3 naslova VII Carinskega zakonika „Vknjižba in obvestitev dolžnika o znesku dajatev“, je treba spoštovati, pa čeprav bi prišlo do različnega obravnavanja med dolžniki in škode za usklajeno delovanje carinske unije. Ta isti pristop je sprejet tudi v Uredbi št. 1854/89, katere četrta uvodna izjava je navajala, v kakšnih „rokih je treba vknjižene zneske uvoznih ali izvoznih dajatev poravnati“.

48 Ta rešitev ni v ničemer v nasprotju s sodno prakso Sodišča, ki jo navaja Komisija, po mnenju katere nespoštovanje rokov, določenih za to, da carinski organ vnese znesek dajatve v računovodske evidence, ne ovira naknadne izterjave; nespoštovanje rokov, določenih za vknjižbo, je lahko le razlog za to, da je zadevna država članica dolžna plačati zamudne obresti v okviru zagotavljanja lastnih sredstev (v tem smislu glej zlasti sodbo z dne 26. novembra 1998 v zadevi Covita, C-370/96, Recueil, str. I-7711,

točki 36 in 37, in zgoraj navedeno sodbo De Haan, točka 34). V teh sodbah je v bistvu odločeno le o vprašanju učinkov, ki jih ima zamuda pri vknjižbi, in se nanašajo izključno na odnose med državami članicami in Skupnostjo.

- 49 Posledično je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da člen 221(1) Carinskega zakonika zahteva, da se znesek uvozne ali izvozne dajatve vknjiži, preden se sporoči dolžniku.

Četrto vprašanje

- 50 S tem vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali so države članice dolžne opredeliti postopke, po katerih je treba, na podlagi člena 221 Carinskega zakonika, poslati sporočilo carinskemu dolžniku o znesku dajatev.
- 51 Belgijska vlada in Komisija trdita, da države članice niso dolžne v svoji nacionalni zakonodaji urediti postopkov za obveščanje o carinskem dolgu. Po mnenju komisionarja morajo države članice te postopke določiti, in če tega niso storile, lahko sam dokument, ki se nedvoumno sklicuje na člen 221 Carinskega zakonika, velja za sporočilo v smislu tega člena.
- 52 Da bi odgovorili na zastavljeno vprašanje, je treba spomniti, da morajo v skladu s splošnimi načeli, na katerih temeljijo odnosi med Skupnostjo in državami

članicami, države članice na podlagi člena 10 ES zagotoviti izvrševanje skupnostnih predpisov na svojem ozemlju. Ker pravo Skupnosti, vključno s splošnimi načeli, ne obsega splošnih pravil za to, nacionalni organi pri izvrševanju teh predpisov delujejo v skladu s postopkovnimi pravili in pravili svojega nacionalnega materialnega prava (glej zlasti sodbi z dne 23. novembra 1995 v zadevi Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau, C-285/93, Recueil, str. I-4069, točka 26, in z dne 25. marca 2004 v zadevi Azienda Agricola Giorgio, Giovanni in Luciano Visentin in drugi, C-495/00, Recueil, str. I-2993, točka 39).

- 53 Ker v skupnostni carinski zakonodaji ni določb glede pojma „ustrezni postopki“ ali določbe o podelitvi pristojnosti za opredelitev teh postopkov drugim subjektom, ne pa državam članicam in njihovim organom, je treba šteti, da te spadajo v pristojnosti notranjega pravnega reda držav članic. Če te ne sprejmejo posebnih postopkovnih pravil, so pristojni državni organi dolžni zagotoviti obvestilo, ki omogoča carinskemu dolžniku, da se točno seznanj s svojimi obveznostmi.
- 54 Glede na prej navedeno je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da države članice niso dolžne sprejeti posebnih postopkovnih pravil glede postopkov, v katerih je treba carinskemu dolžniku sporočiti znesek uvoznih ali izvoznih dajatev, saj se za ta sporočila lahko uporabijo notranja splošna postopkovna pravila, ki zagotavljajo ustrezno obveščenost carinskega dolžnika in mu omogočajo, da si polno obveščen zagotovi obrambo svojih pravic.

Stroški

- 55 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. Le postopkovna pravila, ki so v členih od 217 do 232 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti, veljajo za izterjavo, izvedeno po 1. januarju 1994, carinskega dolga, ki je nastal pred tem datumom.

2. Člen 221(1) Uredbe št. 2913/92 zahteva, da se znesek uvozne ali izvozne dajatve vknjiži, preden se sporoči dolžniku.

3. Po poteku roka, določenega v členu 221(3) Uredbe št. 2913/92, izterjava carinskega dolga zastara, razen ob izjemi, ki jo določa ta člen, kar je enakovredno zastaranju samega dolga in posledično njegovu ugasnitvi. Ob upoštevanju tako določenega pravila je treba glede člena 221(3) šteti, drugače kot v odstavkih 1 in 2 tega istega člena, da gre za določbo materialnega prava in je torej ni mogoče uporabiti za izterjavo carinskega dolga, nastalega pred 1. januarjem 1994. Če je carinski dolg nastal pred 1. januarjem 1994, za navedeni dolg lahko veljajo le pravila glede zastaranja, ki so takrat veljala, čeprav se je postopek izterjave dolga začel po 1. januarju 1994.

4. **Države članice niso dolžne sprejeti posebnih postopkovnih pravil glede postopkov, v katerih je treba carinskemu dolžniku sporočiti znesek uvoznih ali izvoznih dajatev, saj se za ta sporočila lahko uporabijo notranja splošna postopkovna pravila, ki zagotavljajo ustrezno obveščenost carinskega dolžnika in mu omogočajo, da si polno obveščen zagotovi obrambo svojih pravic.**

Podpisi